

**POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA**

**URZĄD
PATENTOWY
PRL**

O P I S P A T E N T O W Y P A T E N T U T Y M C Z A S O W E G O

76691

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu _____

Kl. 42m¹,1/06

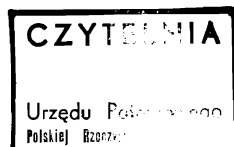
Zgłoszono: 25.05.1971 (P. 148 388)

Pierwszeństwo: _____

MKP G06g 1/06

Zgłoszenie ogłoszono: 15.03.1973

Opis patentowy opublikowano: 15.04.1975

Twórca wynalazku: Janusz Schilbach

Uprawniony z patentu tymczasowego: Wyższa Szkoła Rolnicza, Kraków (Polska)

Procentomierz

Przedmiotem wynalazku jest procentomierz przeznaczony do mechanicznego określania proporcji wyrażonej w procentach — części odcinka w stosunku do stu procent całej długości tego odcinka.

Dotychczas ustalenie proporcji określonej w procentach, dowolnej wielkości w stosunku do wielkości podstawowej przeprowadzono na zasadzie rachunku liczbowego, przyjmując podstawową wielkość jako sto procent. Znane są przyrządy usprawniające proces liczenia takie, jak suwak logarytmiczny lub arytmometr.

Przyrządy te, proste i powszechnie używane, są uciążliwe gdy konieczne jest określanie całego szeregu wielkości w stosunku do jednej wielkości podstawowej — będącej wielkością porównawczą, ponieważ wymagają przeprowadzenia rachunku liczbowego.

Celem wynalazku jest wyeliminowanie rachunku liczbowego i zastąpienie działań matematycznych czynnością mechaniczną. Zadanie techniczne prowadzące do osiągnięcia tego celu polega na opracowaniu przyrządu pozwalającego w sposób mechaniczny określać proporcje w procentach w stosunku do wielkości podstawowej przyjętej jako 100%, zwłaszcza przy ustalaniu całego szeregu tych zależności.

Cel ten został osiągnięty przez skonstruowanie procentomierza, który zbudowany jest w ten sposób, że na płycie w kształcie prostokąta znajdują się dwie linie półproste, tworzące boki trójkąta równoramiennego, którego podstawą jest linia podzielona na sto równych części stanowiąca podziałkę procentową. Równolegle do podziałki procentowej są umieszczone linie rozstawione między sobą w jednakowych odległościach. W wierzchołku trójkąta osadzono w sposób obrotowy przeźroczystą listwę mającą w swej osi linię wskaźnikową. Poza tym przyrząd składa się z linijki centymetrowej nie połączonej trwale z płytą.

Dzięki zastosowaniu procentomierza można zupełnie wyeliminować rachunek liczbowy i w znacznie krótszym czasie określić cały szereg proporcji wyrażonych w procentach w stosunku do jednej wielkości podstawowej, będącej wielkością porównawczą.

Przedmiot wynalazku uwidoczniony jest w przykładzie wykonania na rysunku, który przedstawia procentomierz w widoku z góry.

Procentomierz według wynalazku składa się z prostokątnej płyty 1 na której znajdują się dwie linie półproste 2 będące ramionami trójkąta równoramiennego, którego podstawą jest podzielona na sto części

podziałka procentowa 3. Równoległe do podziałki procentowej 3 umieszczone są liczne linie 4 rozstawione między sobą w jednakowych odległościach. W wierzchołku 5 trójkąta osadzono w sposób obrotowy przezroczystą listwę 6 mającą w swej osi linię wskaźnikową 7. Poza tym przyrząd zawiera linijkę centymetrową nie połączoną trwale z płytą 1.

Sposób posługiwania się procentomierzem polega na tym, że dowolną wielkość przyjętą jako podstawową, a więc mającą sto procent wyraża się w milimetrach na podziałce centymetrowej 8 i tak ustawia na procentomierzu, by cała ta wielkość została zawarta między dwoma półprostymi 2 i by podziałka ta była równoległa do linii 4 przyrządu. Następnie wielkość, którą mamy określić, w stosunku do wielkości podstawowej, również wyrażoną w milimetrach znajdujemy na podziałce centymetrowej 8 i tak obracamy listwę 6 z linią wskaźnikową 7 wokół punktu 5, by linia ta przeszła przez znaleziony punkt na podziałce centymetrowej. Na podziałce procentowej 3 linia wskaźnikowa 7 wskaże ile procent w stosunku do wielkości podstawowej przyjętej jako sto procent posiada wielkość, którą należało określić.

Zastrzeżenie patentowe

Procentomierz, znamienny tym, że zawiera płytę (1) w kształcie prostokąta, na której znajdują się dwie linie półproste (2) tworzące boki trójkąta równoramiennego, którego podstawą jest linia podzielona na sto równych części stanowiąca podziałkę procentową (3), zaś równoległe do niej umieszczone są linie (4) rozstawione między sobą w jednakowych odległościach, natomiast w wierzchołku (5) trójkąta osadzona jest w sposób obrotowy przezroczysta listwa (6) mająca w swej osi linię wskaźnikową (7), poza tym przyrząd zawiera linijkę centymetrową (8) nie połączoną trwale z płytą (1).

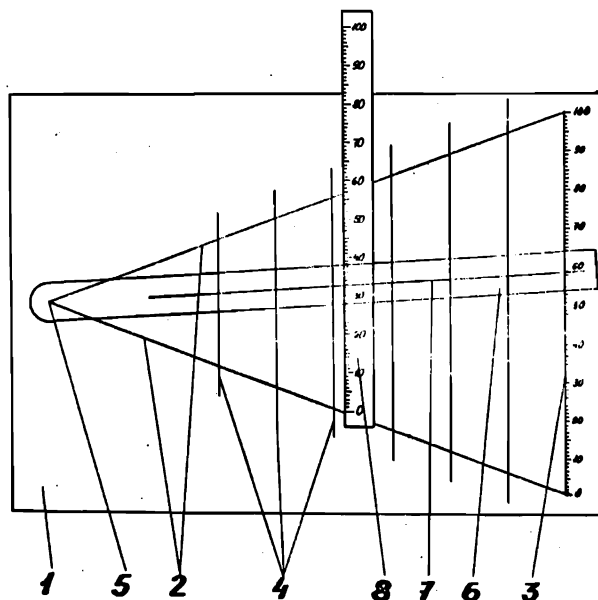

Fig. 1